

PROTECT

TEHNIČKI VODIČ

O ASPEKTIMA FIZIČKE BEZBEDNOSTI RELEVANTNIM ZA ZAŠTITU KRITIČNE INFRASTRUKTURE OD TERORISTIČKIH NAPADA

Izdanje iz 2025. godine

Kritična infrastruktura obezbeđuje osnovne usluge neophodne za svakodnevni život na celom području OEBS-a, od vode za piće, energije, uključujući električnu energiju, do transportnih i finansijskih usluga. S obzirom na centralnu ulogu u društvu, kritična infrastruktura je neretko bila i i dalje je meta nasilnih ekstremističkih i terorističkih organizacija. Države učesnice OEBS-a su prepoznale ovu pretnju i kroz Konsolidovani okvir za borbu protiv terorizma iz 2012. godine pozvale OEBS da nastavi aktivnosti usmerene na unapređenje saradnje i izgradnju kapaciteta radi „unapređenja bezbednosti međunarodnog saobraćaja i druge kritične infrastrukture”.¹

Kako bi doprineo borbi protiv ove stalne pretnje koja neprekidno evoluira, OEBS je kroz svoj projekat „PROTECT” izradio *Tehnički vodič o aspektima fizičke bezbednosti relevantnim za zaštitu kritične infrastrukture od terorističkih napada*. Ovaj *tehnički vodič* predstavlja objedinjeni prikaz iskustva i stručnih saznanja sa celokupnog područja OEBS-a i šire.

Cilj ovog tehničkog vodiča je da pruži podršku državama učesnicama OEBS-a, kao i vlasnicima i operatorima kritične infrastrukture, da se direktno suoče sa evoluirajućom pretnjom od terorizma i poboljšaju fizičku bezbednost objekata kritične infrastrukture. Vodič pruža strukturisana uputstva o praksama, principima i razmatranjima kojima se može poboljšati fizička zaštita mreža i objekata stalne kritične infrastrukture, sa ciljem prevencije, unapređenja spremnosti i ublažavanja posledica terorističkih napada.

GDE MOGU DA NAĐEM VODIČ?

Da biste pristupili vodiču na engleskom i ruskom jeziku, idite na www.osce.org/project/PROTECT ili skenirajte ovaj QR kod. Štampani primeri su dostupni zainteresovanima na zahtev.

¹ Stalni savet OEBS-a, Odluka br. 1063 „Konsolidovani okvir OEBS-a za borbu protiv terorizma”.

ZAŠTO JE OVAJ VODIČ POTREBAN?

Sa izuzetkom visoko regulisanih sektora kritične infrastrukture, mnoge države učesnice OEBS-a ne raspolažu detaljnim smernicama o merama fizičke zaštite koje bi trebalo primeniti na nivou konkretnih lokacija. Umesto toga, često postoji složen skup praksi, opštih principa i neobavezujućih dokumenata sa preporukama, koje nadležni državni organi, vlasnici i operatori kritične infrastrukture, kao i lica zadužena za bezbednost objekata (uključujući i privatne agencije za obezbeđenje), moraju samostalno da analiziraju i ispituju kako bi obezbedili adekvatan nivo fizičke zaštite objekata i lokacija u okviru svoje nadležnosti.

Ovaj vodič ne nalaže jedinstven pristup fizičkoj bezbednosti, već predstavlja niz javno dostupnih praksi koje odražavaju različite pristupe koji trenutno postoje. Većina praksi koje se navode u ovom vodiču potiču iz država učesnica OEBS-a, i predstavljaju bogatstvo njihovog znanja i iskustva.

KOME JE OVAJ VODIČ NAMENJEN?

Delotvorna fizička bezbednost u objektima kritične infrastrukture zahteva podršku i posvećenost niza zainteresovanih strana:

- **Visoki državni zvaničnici i vlasnici/operatori kritične infrastrukture:** Iako nisu direktni sprovodioci mera fizičke bezbednosti na nivou lokacije kritične infrastrukture, visoki državni zvaničnici obezbeđuju pravni i strateški okvir oko kojeg se gradi delotvorna fizička bezbednost. Uvidi koji mogu biti posebno značajni nalaze se u poglavlju 2 o strateškim i pravnim okvirima za zaštitu kritične infrastrukture, poglavlju 3 o razmatranjima koja se tiču ljudskih prava i poglavlju 4 o javno-privatnim partnerstvima.
- **Tehnički stručnjaci koji se bave fizičkom zaštitom:** Vodič nudi suštinski strateški okvir za misije fizičke zaštite u poglavljima 1 do 3. Poglavlja od 5 do 10 pružaju detaljne opise politika iz stvarnog života, studija slučaja i praksi koje poboljšavaju fizičku bezbednost na nizu različitih lokacija kritične infrastrukture.

ŠTA VODIČ OBUHVATA?

Poglavlje

- 1 Uvod
- 2 Strateški i pravni okviri za zaštitu kritične infrastrukture
- 3 Razmatranja koja se tiču ljudskih prava
- 4 Javno-privatna partnerstva
- 5 Pretnja od terorizma i procena rizika
- 6 Mere fizičke bezbednosti
- 7 Planiranje bezbednosti i zaštita potencijalnih meta
- 8 Upravljanje unutrašnjim pretnjama
- 9 Obuka i vežbe
- 10 Bolje opcije za pružanje odgovora u slučaju eskalacije pretnji

VIŠE DETALJA

Ako želite da saznate više o ovom *tehničkom vodiču* ili projektu „PROTECT”, pošaljite e-poštu Jedinici za borbu protiv terorizma Odeljenja za transnacionalne pretnje u Sekretarijatu OEBS-a na atu@osce.org.

DONATORI

Projekat „PROTECT” finansiraju Biro za borbu protiv terorizma Sjedinjenih Američkih Država i Savezna Republika Nemačka.